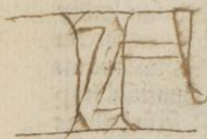

Est superius vita temporalis et carnis vita temporalis non est beata
alio modo potest ut quae est beata et carnis vita temporalis non est beata
quae in rebus alicuius est gaudium et carnis vita temporalis non est beata
et carnis vita temporalis non est beata

Fratri Baptiste Mantuani ordinis Carmeli
professoris: de vita beata libellus incipit feliciter

Ater Baptista petro spagnolo patri suo salutē plu-
rimā dicit. Deo mihi aliquid ad te scribere: nup-
mentē venit. Et quū diu mecum ipse cogitasset: vñ
possem exordium sumere: in materiā sane pulcherrimā
omnīq; cognitione dignissimā incidī. Ea est vita bea-
ta que quā ab oib; amari debet: nec amari pot nūi pū cognita fuerit: nō
inutile mihi visum est: si quid nā ea sit: et quib; gradibus cōparetur a
peruissēs. Cur vero hunc libellū ad te potius q; ad aliū miserū: duab;
potissimū causis factū est. Primo vt quale esset genus exercitationum
meaz agnosceres: et ne frustra me hacten; triuisse temp; forsitan existi-
mares. Secūdo: vt de te tam exq̄sita et īmortalī deo quā gratissimā: ad
egregiū mihiq; gratissimū virum scriberes. Ego enī q̄ te mihi charior
sit: inter mortales habeo neminē. nec tamē velum: vt a me pclarissimū
quid expectes. nam neq; hanc materiā tam diffusē vt tractari posset di-
cendā assumpsi: in qua diligenter explicanda. Marcus Tullius Cice-
ro facundielucē neruos cōtendere posset. Sed ingenij tenuitati cōsulēs
multaz sententiaz flosculos summātin delegi: et hūc libello inserui: q̄s
legēs ipse agnosces. Et qm̄ ego semp animaduerti: dialogorū stilū pe-
ne oib; esse gratioz. Ciceroniano more duos colloquētes introduci:
Bigonez scilicet. et Adriani: hūc de vita bea interrogantē. illū vero inter-
roganti respondentē. Et q; forsitan hi hoies q̄ sunt ignozas. breuē ap-
endū est. Bigo ītegritū vitē hō est: qui tres et septuagita natus an-
nos: in nostra religione cōsensuit: multe sunt in eo viro lire: et sapientia
qualis ī Catone fuit multaz vsū comparata. Dic in quibus reb; beata
vita cōsistat pte nouit. Adrianus inuicis optigē indol: cui; ītegritatē i-
hoc vno ppendas: q; a p̄dicti senis latere nunq; discedat. nō enī est cre-
dibile: eius vitā prauam esse. qui bonoz semp consuetudine vitā. finge
itaq; hos duos: post prandium modera te sumptū: et post cōpletas gra-
tiarū actiones. in hortulū secedere. et sub vmbra patule arboris inter odo-
riferas herbas deambulātes. hoc pacto cepisse ratiocinari. Adrianus.

Dego te pater si me amās. vt q̄ postq; iuuentutis annos in-
gressus sum: semp beate viuere desiderauī. q̄nam sit in hoc
mundo vita beatorū apprias. Bigo dum quis viuit: beatam
vitā fili ne dixeris. Est enī illa malonis poete rata sententia. Sed scilicet
vltima semp. Expectanda dies hominis est: diciq; beatus. Ante obi-

A ū

ppendit
et sumptū
et hunc
quā prandium

rum nemo supremasq; funera debet Solon vir ille sapientissimus qui
leges Atheniensium condidit: nemine in vita foelicē vocari debere pu
tabat. Quis tā vecors est. vt nō cognoscat q̄ paz foelicitatis in hac vi
ta futurū sit in quā dū itam? p̄mū oīm flere discim? Quis sine lachry
mis vitē p̄sentis curriculū trālit: quā si p̄liderem? q̄ sit brevis & incerta
p̄cul dubio. A. crassum imitaremur. quē nūq̄ nūq̄ nūq̄ Solin? memi
nit. Si forsītā alicui diuti? fortuna blandit. non tū in p̄punitū abire p̄
mittit: & quāto tardior tanto grauior p̄cella succedit. Referūt historie
Policratē Samiorū tyrannū aduersam fortunā haud semel exptū: q̄
ne oīs esset exps in cōmodi. anulū aureū in mare piccit: quē breui post
tēpe: dū cenaret in piscis vētre forte reppit. sed qd de? distulerat neq̄q̄
abstulit. nā extremo vitē suę tpe: cruci turpiter affic? ē. Quo fit. vt vul
gare p̄uerbiū nō sit omnino vanū qd differt in quā non aufert. Adria
nus. Vera sunt q̄ dicis: sed ego vitā beatam voco illā: quāz si q̄s in hoc
mūdo viuāt: possit olim vitā immortale: quā nostri eternā vocāt: adipi
sci. Sigo. habed: sed longiusculę disputatiōis locū adducis: in aliud tē
pus quo plus ocij nacti erim? differendū. Adrian? obsecro ne molestū
tibi sit quid sentias: dicere. non peto vt oīa cribratim inquiras s̄ tantū
modo sequaris rez summa vestigia: hoc enī a te discere cupiora quo ml
ta subtiliter disputata: multa etiā sapiēter prudenterq; iudicata cogno
ui: & da veniā. si vir tuē tuam laudauero: quorūcūq; tuis disputatio
nibus intersum. Catonē illū de senectute disputantē videor videre: nec
minus dicta tua obseruo q̄ olim seruari solebat Delphici numē Apol
linis. Sigo si tāto desiderio afficeris audire meā de hac re sententiā: tue
voluntati quantū in me erit morē gerā. Atq; vtinā ego is essem: q̄ alio
quid dignū expectatione tua cōmemorare possem. Adrian? volo sane
vt hoc negociū suscipias: Pater: nisi forsītā tibi graue sit. Sigo. Quid
inquis: ha cētūlis nil graue mihi visum ē. quāuis magnū: quod aliquis
fratrū honesto desiderio compulsus: me poposcerit amicicie firmissimū
foedus est idē velle itemq; nolle. Adrian? loqueris vt sapiētem decet:
nec alit̄ q̄ loqueris te factitasse existimo. Sed p̄ulq; vltiori loco p̄
cedam? tria sunt q̄ peto: p̄mo quid sit vitā foelix. Scdo in q̄b? reb? cō
stat postreō si qui sint. q̄ hac tēpestate: tāle vitā viuāt. hic n̄ē disputari
undē sit triptit? ordo. Sigo. Possē tibi multas huius vitē beatę defi
nitōes adducere: a diuersis autorib? diuersisq; in locis auditas. s̄ nē te
mltis morer q̄ pacto ab Anneo Seneca diffiniat accipe. Ego enī cū il
lo sentio. brā inq̄ vitā ē illa. q̄ in recto certoq; iudicio stabilita ē: & imū
tabilis. Adrian? Si placet int̄ nos ea lex esto: vt quorūcūq; aliqd ob
scurioris int̄ dicendū acciderit interpellare possim. Solet enī plerūq;

ocob 608

Adrian? p̄mū

Am tam p̄mū
p̄mū p̄mū
co h̄ intelligo h̄

affirmo constans
atto c̄atto c̄affi
c̄ ad d̄t̄o
c̄m mōrā d̄t̄o

Am m̄x n̄a
Sigo p̄mū constans
d̄ p̄mū d̄m d̄a
Am m̄x n̄a

Obscurus dicitur et hoc videtur quod obscurum quod non facile sapit et
 non unum ad rem aliud sed
 et per se facit et quod ad multa in se patet. Non solum dicitur non sapienter dicitur quod
 nobis per a sapientia dicitur per se.

Impuritas
 et luxuria
 a virtute
 contraria

accidere: vt dñ verbū obscurū p̄termittit in de clarum oē id quod sequit
 non intelligat dum auditoris anim⁹ ambigu dicto repcussus hesitat
 nec pōt illud ex memoria revellere. Bigo. Placet qđ dicitis: laude dign
 es: audacter loquere: Luxuria a mēbris. ignorātia a mēte fugāda est. vt
 Pythagore placet. Ego sp in adolescente future pbitatis verissimū si
 gnū iudicavi. si velit doceri: qđ nesciat. Dis lator: p acquirēda. doctri
 na subeund⁹ est. pythagoras amore sapiētie vīq; ad egyptios: r imagos
 penetravit. Sic ei⁹ discipul⁹. Plato: codē se fatigavit itinere. Quē
 vult Augustin⁹. oē id qđ de deo loquit⁹ ē: a heremia ppheta: q̄ tūc in
 egypto vivebat didicisse. Sed vt de nr̄is dicā. Hieronim⁹ vir ille sc̄is
 simus testat in qđā eplā: se a pueritia litterarū desiderio servivisse. Apo
 linarē itaq; Antiochie frequent⁹ audiuit. Et dum iam eēt cano capite
 Alexandria (vt audiret Didimū) p̄erit. postea bethlehē reuersus: he
 braicas lras nocte silēte furtim didicit. Timebat enī q̄ cum docebat: ne
 Iudei h̄ cognoscerēt. nō enī impune tulissent. Aldrian⁹. Preclara sunt
 z notatu digna q̄ hacten⁹ dixisti: s; vt ad p̄positū redeam⁹: qđ sibi vult
 id qđ in definitione positū est. recto certoq; iudicio. rectū vero idē q̄ iustus
 cto dixit. vitā brām debere esse rectā significavit. rectū vero idē q̄ iustus
 significat: z quotiēs aliqđ oportere esse iustū dicim⁹: in eo optere iusti
 cia esse demonstram⁹ de q̄ Euripidis illa notissima snia dicit neq; lucifer
 neq; vesper⁹ ita mirabilis. Aldrian⁹. Quid est iusticia. Bigo. Iusticia
 est: vt Tullio placet: virtus vnicuiq; qđ suū est attribuēs. Sed Liqđ
 us a nr̄o hierōimo describit Iusticia inq̄t ē. Nō peccare: nō peccare ē le
 ḡ p̄cepta servare. Aldrian⁹. Dic q̄lo: qz mēto de pctis accidit. ē ne vez
 qđ vulgo fertur non peccat in quā q̄ nihil oīno facit. Bigo Minuēda
 est penit⁹ hec opinio. Nā legis obseruatio bifariā diuidit. vt nihil hor
 in quā q̄ phibent faciam⁹. z nihil ex his que iubent p̄termittam⁹. Lex
 ipā inq̄t. auerte a malo z fac bonū non satis ē dixisse auerte nisi addidis
 set. z fac bonū. q̄ aut nihil facit bonū nō facit. qz qđ nihil ē. bonū non est.
 non solū oportet vt vestitum nō spoliēs. sed etiā vt spoliatū vestias. Iu
 sticie duo sunt membra. que ab ea diuelli separariq; non possunt. Pie
 tas scz z eq̄tas. Pietas est. vt Trismegisto placuit. Ipsū deū immor
 talem omniū factatorem z gubernatorem cognoscere. finis aut pietas
 vt cognitus deus adoret. Equitas est. non ea quā Tullius in recte iudi
 cando aequalitatē vocat sed omnibus aequalem se p̄tere. cui contraria
 est supbia que omnib⁹ se maiorez existimare. Donec equitas. vt nul
 lus altero velit esse superior. nam qz indifferenter omnib⁹ pater ē de⁹
 omnes pariter germani sumus ex eodem germine xpo inquam renati.
 vbi ista duo non fuerunt. ibi iusticia esse non potest. Potest etiaz recto

auditoris
 quod
 auctor
 auctor
 auctor
 auctor

bona et eadem
 quod
 quod
 quod
 quod

quod
 quod
 quod
 quod

Quod

Equitas

a iij

iudicio. rursus aliter intelligi: ita ut recto interpretetur. id est sano ve-
 roq; iudicio. Sunt enim pleriq; mortalium: qui propter opes cliente-
 las. affinitates seruitutis. sodalitates. hospicia. et propter alia huiusmo-
 di fortune bona se beatos existiment. Sed hi omnes recto verorq; iudi-
 cio procul dubio privati sunt. Nam si intelligerent: nos haud alia cau-
 sa erecto vultu a summo rerum artifice compositos esse. nisi ut que su-
 pra sunt contemplaremur. et que sursum sunt sapereamus. non se tot er-
 roribus impedirent. tot stulticijs obtruerent. tot deniq; tenebris confu-
 derent. non sunt hi felices appellandi. licet Mide opes possideant. quia
 recto carent iudicio. nec reddunt unicuiq; quod suum est: bonos flo-
 cipendunt: sacra non curant: deum obliuiscunt. In talibus vita eorum
 versatur: ut hereditates vel iure capiant. vel iniuria pupillos expellant
 pauperes crucient. Laborant ambitionis morbo: aliud in ore sonat. ali-
 ud in pectore clausum latet amicicias et inimicicias: non ex re. ut
 Crispus inquit. Sed ex comodo sibi habent. Hi sunt quibus an-
 tiqui clamitant vates: gens antiqua atq; peruersa: heccine sunt que deo
 reddis popule stulte et insipiens. et alibi. Statuerunt oculos suos in
 terram declinare: sed hec de mundanis dicta sunt. Quid vero de his di-
 cam qui quum seipsos regere nesciunt: religiones antistites fieri volut:
 ut non solum suas: sed etiam aliorum animas perditur eant. his aduer-
 tenda. Claudiani sententia. Tunc omnia inquam iure tenebis: quum
 poteris rex esse tu. Primo igitur sibi moderentur: deinde si libebit alijs
 presint. Stantes in angulis: facienda precipiunt: que nec ipsi precipi-
 entes faciunt. Quis hoc prauum esse iudicium non dicat? Non est igi-
 tur in illis: ut predictum est: vita beata que sine recto iudicio stare non
 potest. Adrianus. Recte me pater sentis et hinc quod dicis illud car-
 men Nasonis poete uenit. Pronaq; quum spectet aiantia cetera terram
 Os homini sublime dedit coelumq; videre.
 Iussit et erectos ad sidera tollere vultus
 Quo fit ut dominandus sit ille Socrates qui solus Apollinis oraculo
 iudicatus est sapiens. hoc enim erat eius prouerbium. Quod supra nos
 nihil ad nos. Cuius etiam Lactantius facit mentionem si recte memi-
 ni. Sed ut ad predicta reuertamur: locum illum de iusticia manifesti
 enuclea. ubi dictum est: non esse sine aequitate iusticiam: et aequitatem
 esse se omnibus equaliter edere. Dic queso nonne seruos et ancillas no-
 stri pontifices habent: quibus non modo non equales nec solum. ut ser-
 uo dominus seruo solet esse superiores. sed ut semidei reputantur. non
 sunt igitur pontifices iusti. Bigo Absit hoc facinus a nostra religio-

iudicio. rursus aliter intelligi: ita ut recto interpretetur. id est sano veroq; iudicio.

sunt bnditaz

obsequio dñi mlti
 in statum pax que
 dñi glorie pñet
 mlti / cñs / arduu
 que cñs pñet

hñm cñs

antistites quasi pñet
 pñet

pñet pñet pñet
 pñet

pñet pñet pñet

pñet pñet pñet
 pñet pñet pñet

^{plano}
 ne filii: ut in prepositis eius iusticia non sit. Sed quum nuper illud fir-
 miam Lactantij contra gentes luculentissimum opus haberem in ma-
 nibus. repperi quod huic questioni tue possit aptissime responderi. At
 enim seruos nobis esse: qui quidem tenuiores et asperiores corporis cul-
 tus habent q̄ domini: quod autem ad animam pertinet eadem cura stu-
 dio et industria gubernantur. Nam quum homo constet ex duobus:
 ex corpore scilicet et anima: que inuicem contrariantur. quoniam illud ter-
 renum: hec celestis: illud mortale. hec vero immortalis. Et eccecirco nō
 facile est vtriusq̄ posse satisfacere. Corpus amat conuiuia. somnos et cō-
 fabulationes. Anima vero contra vultieiunia: vigilias: et orationes.
 quoniam igitur vt dixi: non potest vtriusq̄ satisfieri: visum est. vtrum
 horum dignius sit: vt primo ei pareamus: deinde si possimus et alteri.
 Compertum est igitur animam corpori preferendam esse: quo fit. vt
 seruorum animabus pontifices nostri: non minorem ac proprijs dili-
 gentiam adhibeant: q̄ autem ipsi ^{dominiores} dominiores et politiores incedant nō
 ideo faciunt. q̄ membra sua iudicet esse preciosiora. sed vt dignitates
 et officia que gerunt. a seruorum conditione videantur esse differentia.
 Adrianus. Non opibus sed virtutibus prefecti debent excellere. Si
 go q̄ magis necessarium est prius inuestigari debet. que autem magis
 ornamento sunt. q̄ vtilitati. postea si possint acquirantur. Oportet
 vt pontifices sunt virtute preediti. Primum igitur virtus adipiscatur
 Non absurdum est. pontifices tantum habere diuitiarum quantum
 victui modico sufficebat. Et quoniam hec ornamenta diuitiarum ne-
 cessaria omnino non sunt. Non primo sed secundo loco querantur ita
 quod nec propter ea virtutes euanescent. Quis est qui nesciat aequum
 esse. vt a discipulis preceptor. nedum virtute discernatur. verum etis
 am graniori quodam et honestiori habitus priuilegio partim quia dis-
 cipulo maior preceptor. partim quia modesta corporis ornamenta.
 non paruo adiumento virtutibus animi sunt. ad temperandam graui-
 tatem. vt vulgaris tumultus ac cupiditas reprimi possit. ac governa-
 ri. Nō est igitur dicendum. iniquos esse pontifices. q̄ splendidiores
 habeant vestes. Nam ipsa equitas. non extrinsecus. circa corpus. sed
 intrinsecus in animo sedem suam habet et quoniam animi cogitatio-
 nes soli deo manifeste sunt. ipsi soli de equitate iudicium relinquendus
 est Adrianus omnia ad viuum resecasti ita vt omnis a me seclusa sit
 dubitatio. quod euenisse puto. non solum quia sic se res habeat. sed etis-
 am quia eliminato et quadrati sermone. qui tibi et ab arte et a natura con-
 cessus est. hec oia dissenuisti. Ornata em politaq̄ oratiōe veritas ipsa
 quadrata et ^{logice} ^{hantur} ^{ta} ^{ta}

polio 18 10 p. 18
par oratio p. 18
by 18 10 18 18 18

Genus 18 10 p. 18
no 18 10 18 18 18
p. 18 10 18 18 18

Supra 18 10 p. 18
by 18 10 18 18 18
modum 18 10 18 18 18

Supra 18 10 p. 18
par 18 10 18 18 18
modum 18 10 18 18 18
18 10 18 18 18

Genus 18 10 p. 18
no 18 10 18 18 18
p. 18 10 18 18 18
18 10 18 18 18

Genus 18 10 p. 18
no 18 10 18 18 18
p. 18 10 18 18 18
18 10 18 18 18

cessus est: hec omnia disseruisti. Ornata em̄ politaq; oratione: veritas ipsa potentius in auditorum animos influit. Sigo. Uidimus hacten⁹ quid esset vita beata: que posita est. iusticia. Iusticia enim omnes alias virtutes tanq; filias suo genio concludit. Nunc videndum puto: quibus gradibus ad ipsam iusticiam ascendatur. Adrianus miro discendi ardore ferueo: expecto quid dicas. Sigo. Tria sunt que connexa et simul conglutinata: ad vitam beatam plurimum conferunt: diuisa vero et separata: parum adiuvant: sunt autem hec: vt nominatim dicam. Pudicia: Contemptus: et iusticia. Et vnaqueq; istarum virtutum: non propter se sed propter aliam queritur. primo pudicia flagitatur vt contemptus mundi sequatur. Nam mundus ab his facilius contemni poterit: q; coniugali vinculo soluti sunt: Nam postq; carnalibus illecebris ceperunt oblectari: et in sentinam viciorum coaruerunt perditii sunt: et penitus desperandum est de salute eorum: nisi misericordi diuine potentie digito subleuati fuerint. Queritur item contemptus mundi: vt iusticia reperiatur: reperiataq; fruamur: que difficile conspici potest: qui se negocijs secularibus inuoluunt. Nam coniugis et liberorum cura: et ipsa res familiaris: a recto iudicio mentes hominum reuocant. Pauci tamen recte viuere incipiunt: sed tamen in diligenter cauant: vicij blandimentibus: a recto calle deuiant. primo igitur: quibusdam contractis pactisq; legitimis opes querunt: at vbi gustarunt q; bona sit negociatio. in vsuras paulisper incidunt. deinde furtim aliena rapere. pullos spoliare. et proximos non abstinere. Postq; aut incalluit hec consuetudo: furtis et sacrilegijs modo lateant minime parcunt. sic malum. malo truditur: hec omnia in tantum vsu conuersa sunt: vt non pro vicij: vt sunt. sed pro virtutibus in mundo nunchabeantur: et si quis talium rerum. fuerit expers: tanq; ignauus ab omni populo repellitur. Quare satyricus noster. Aquinas merito conqueritur. Ante aliquid beneuolentis gratis et carcere dignum. Si vis esse aliquis: probitas laudatur et alget. diuitie procul dubio sunt humani generis exitium. nec huius iusticiam in nostris regnare pectoribus. Que res minime. Persum latuit. inquit enim. Quod si dolosi spes refulserit minimū. coruos poetas et poetridas picas. Cantare credas pegasum meos: Adde q; talis est opus natura: vt nunq; satis esse viteantur. quod vicium. romanis antiquis. Quindius versibus. his obijcit Ereuerunt et opes: et opū furiosa. cupidō. Et quin possideant plurima. plura petunt. Quod diuitiarum sacra famēs: cur non mortalia pectora regis: propter te quod tiens violata est iusticia. propter te. Sicheus truncatur a fratre. Dido patitur exiliū. polydorus intrembratim secatur. Recte Thebean⁹ Crates:

ref. mag. 18 10 18 18 18

oblectat. 18 10 18 18 18

suas opes in cecum pelagus abiecit: merfitq; illas: ne mergeretur ab il-
 lis. hec igitur e mentibus nostris extirpari oportet. 7 tanq; in domili-
 am introducenda est iusticia. vbi suas possit figere radices. 7 fructus af-
 ferre mirificos. *Adrianus.* Nonne fuisset satius: si diuitias quas the-
 banus ille philosophus in mari teneret: pauperib; tribuisset? Bigo fu-
 isset vtrique melius: sed forte metuebat: et si pauperib; dedisset. illis ac-
 cidisset: quod ipse fugiebat. *Adrianus* 7 forsitan hoc illi in mente ve-
 nerat sed quoniam circa illa tria que superius commemorauimus. omnem
 rem versari perpendo quomodo vnum quodq; illoruz assequi possim? *Ass. qui videret*
 audire desidero. Et dabis veniam: si que dicis tardius apprehendo: quā-
 sim a teneris mantue nutritus: vbi hoc vicium a tenioris celi qualis
 tate contrari. *Bigo* Tu cum Cicerone sentis: vt edictis tuis perpendo
 Refert enim (ni malememini). Thebanos fuisse ingenio pinguiorē
 Athenienses vero perspicaciorē 7 acutiorē extitisse: Idcirco. quia
 crassus aer 7 pinguis erat thebis: Athenis vero: rarior 7 subtilior ap-
 parebat. Sed hec omittamus. quod nunc instat: agamus.

De castitate

Castitatem septem modis assequi poterimus. firmo inquam
 proposito: modico cibo. exercitio continuo raro bonoq; colo-
 loquio 7 consuetudine: sensuum continentia: premij futuri
 premeditatione: auxilio diuino. Septem hec: arbitrio nostro percurra-
 mus dicemusq; non tam eloquenter q; sapienter. nam semper magis
 studui sapiens fieri q; eloquens. qui enim facit: dicunt suauiter. qui
 sapienter vtiliter audiunt. sed primum modum arripiamus *Ampl. d. d. d. d.*

De firmo proposito

Quis quod facturusest. prudenter agere voluerit. Circa
 quod faciendum est. tria considerabit. an illud in quā quod.
 voluit honestum sit an turpe. vtile an inutile delectabile an
 non delectabile. Si res fuerit tantummodo delectabilis ita quod hone-
 state omni atq; vtilitate sit priuata hec omnino fugienda est. in q; gene-
 re sunt lasciuia cantus. 7 cithararum strepitus. q; ifirmas iuuenum men-
 tes alliciunt. Sunt etiam in hoc genere saltationes 7 choreę. 7 omnes
 corporis illecebre. Si vero res fuerit delectabilis 7 honesta apud om-
 nes nationes non laudo. honestas enī non vna est apud omnes sed qd
 apud aliquos honestū videbitur. apud nos erit turpe verbi gratia apud